

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж1 бр.3517/18
05.02.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ане Поповић, председника већа, Зорице Николић и Александра Ивановића, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА, чији је пуномоћник адвокат АБ, против туженог "АА", чији је пуномоћник адвокат АБ1, ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћање на рад, одлучујући о жалбама тужиље и туженог изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П1.бр.1212/17 од 09.05.2018.године, у седници већа одржаној дана 05.02.2020. године, донео је,

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване жалбе тужиље и туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1.бр.1212/17 од 09.05.2018.године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиље и туженог за накнаду парничних трошкова насталих у другостепеном поступку.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1.бр.1212/17 од 09.05.2018.године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиље и поништена су као незаконита решења директора туженог и заменика генералног директора туженог и то решење бр.2524/XV од 05.03.2010.године, којим је утврђено да је престала потреба за радом тужиље као и решење о отказу уговора о раду бр.2531/XV од 08.03.2010.године, којим је тужиљи престао радни однос. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да врати тужиљу на рад у року од 8 дана од дана пријема писменог отправка пресуде. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да на име трошкова парничног поступка исплати тужиљи износ од 431.250,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде.

Против наведене пресуде жалбу су благовремено изјавили тужиља у односу на решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке ожалбене пресуде због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права, како произилази из навода у жалби тужиље, као и тужени у односу на пресуду у целини из разлога прописаних одредбом члана 373 ЗПП.

Тужиља је поднела одговор на жалбу.

Испитујући правилност побијане пресуде у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11), Апелациони суд у Београду је нашао да:

-жалбе тужиље и туженог су неосноване.

У поступку пред првостепеним судом, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка које су биле или могле бити од утицаја на доношење правилне и законите одлуке.

Из утврђеног чињеничног стања у првостепеном поступку произилази да је тужиља била у радном односу код туженог на неодређено време на радном месту самостални референт у Одељењу плана и анализе – финансијски сектор, да је решењем туженог бр.2524/XV од 05.03.2010.године, утврђено да је због организационих промена код туженог престала потреба за радом тужиље, да је решењем туженог бр.2531/XV од 08.03.2010.године, тужиљи отказан Уговор о раду бр.467 од 25.12.2007.године, да је код туженог, било укупно 442 запослена на неодређено време, да је исказана потреба да 18 запослених буду оглашени за технолошки вишак, због чега тужени није донео Програм решавања вишка запослених у смислу члана 153 став 1 тачка 3 наведеног Закона о раду, да је тужиљи отказан уговор о раду јер је дошло до укидања послова самосталног референта, у складу са Правилником о систематизацији послова код туженог од 27.11.2009.године, због чега је престала потреба за радом тужиље, јер послодавац није био у могућности да је распореди на друге послове, да тужиљи обезбеди рад код другог послодавца, или преквалификацију или доквалификацију, рад са скраћеним радним временом, као нити остваривање других права у складу са Законом о раду и Колективним уговором.

Даље је утврђено да је Комисија за примену критеријума за утврђивање вишка запослених у извештају бр.2443 од 28.12.2009.године, констатовала да су упражњени послови САП кординатор – финансијско извештавање и порески саветник (заменик шефа одељења), да је тужиља предала молбу за радно место САП кординатор, међутим тужиља никада није примила одговор, иако се обраћала како усмено тако и писмено члановима Комисије, да се тужиља потом обратила директору туженог са молбом да би прихватила и радно место за које је потребна нижа стручна спрема, али такође није примила одговор и обавештење, да је назначеним Правилником о систематизацији послова код туженог, поред осталог, укинута радно место на коме је тужиља радила,

али су формирана нова радна места и нови послови за које је тужилца испуњавала услове као дипломирани инжењер организације за индустријско инжењерство, али нови послови нису понуђени од стране туженог, као нити доквалификација или преквалификација.

Утврђено је да у назначеном периоду код туженог, није било јасних критеријума на основу којих је вршено распоређивање према новом Правилнику о систематизацији послова од 27.11.2009.године, односно тужилци је била ускаћена могућност да јасно и недвосмислено буде обавештена о стварним и реалним разлозима због којих јој је отказан уговор о раду, јер је од стране туженог проглашена за технолошки вишак. СС и СС1 су потврдили наводе тужилце да тужени користи спољне сараднике – хонорарне сараднике, иако је чланом 70 став 4 Колективним уговором туженог прописано да лица која су "стално запослена", не могу бити технолошки вишак уколико постоје спољни сарадници.

Поред наведеног, утврђено је да је тужени пропустио да тужилци понуди распоређивање на друге одговарајуће послове, а распоређивани су на упражњена радна места други запослени и то на пословима за које је и тужилца испуњавала услове, без јасно одређених критеријума за таквим распоређивањем, те није било основа за примену одредбе члана 179 став 1 тачка 9 наведеног Закона о раду, у односу на тужилца, с обзиром да тужени није доказао на који начин је примењивао критеријуме за утврђивање ко ће од запослених бити проглашен за технолошки вишак, нити је тужени доказао да је претходно пре доношења решења о отказу уговора о раду, понудио друго радно место тужилци, на коме би била распоређена, нити је тужени доказао да није постојала могућност да се тужилца распореди на друго радно место у складу са стручном спремом и радним искуством, сходно Правилнику о систематизацији послова код туженог од 27.11.2009.године, што чини оспорено решење о отказу уговора о раду незаконитим. Ако се на нова систематизована радна места, распоређују запослени чија су радна места новим Правилником о систематизацији послова код туженог укинута, онда критеријуми за распоређивање запослених морају постојати и морају се примењивати равноправно на све запослене, нарочито када постоје више запослених који испуњавају услове за нова радна места, што тужени није учинио. Дакле, тужени је био у обавези да испита да ли тужилца испуњава услове за друго ново одговарајуће радно место за које тужилца испуњава услове и то под једнаким условима за све запослене чија су радна места укинута, што тужени такође није учинио, јер није применио критеријуме приликом одређивања ко ће од запослених бити проглашен за технолошки вишак, те доношење решења о отказу уговора о раду, без примене критеријума, чини решење незаконитим, због чега је првостепени суд усвојио тужбени захтев тужилце за поништај, а посебно при чињеници да су у оспореном решењу о отказу уговора о раду, наведени паушални разлози због којих је тужилца проглашена за технолошки вишак. Имајући у виду изнето, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужилце и поништио као незаконито решење о отказу уговора о раду.

Како је усвојен тужбени захтев тужилце ради поништаја решења о отказу уговора о раду, то је усвојен захтев тужилце којим је тражила да се обавезе тужени да врати тужилца на рад у наведеном року.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку одлучне и јасне разлоге које у свему прихвата и Апелациони суд у поступку жалбене контроле..

Одредбом члана 153 став 1 тачка 3 наведеног Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да донесе програм решавања вишка запослених ако утврди да ће због технолошких, економских или организационих промена у оквиру периода од 30 дана доћи до престанка потребе за радом запослених на неодређено време и то за најмање 30 запослених код послодавца који има у радном односу преко 300 запослених на неодређено време.

Одредбом члана 70 став 1 и 2 Колективног уговора туженог, који је важио у спорном периоду, прописано је да је послодавац дужан да донесе програм решавања вишка запослених ако утврди да ће због технолошких, економских или организационих промена у оквиру периода до 30 дана доћи до престанка потребе за радом 30 запослених на неодређено време, послодавац је дужан да утврди разлоге за престанак потребе за обављањем послова из претходног става овог члана.

Наиме, у складу са Правилником о унутрашњој организацији и Правилником о систематизацији послова од 27.11.2009. године, тужени је објавио обавештење о добровољном Социјалном програму којим се позивају запослени код туженог из организационих јединица које су укинуте или у којима је смањен број извршилаца, да се добровољно пријаве да буду проглашени за технолошки вишак, а да је рок за пријаву 07.12.2009. године, након чега се 75 запослених јавило за добровољни престанак радног односа по програму за решавање вишка запослених, а тужила се није јавила по наведеном програму, иако су послови које је обављала наведеним Правилником укинута.

Дакле, у конкретном случају укупан број вишка запослених није 18, већ и 75 запослених којима је радни однос престао уз исплату стимулативне отпремнине, јер су исти представљали технолошки вишак, па самим тим број укупно запослених којима је дат отказ због проглашења за технолошки вишак је 93 запослена, због чега је тужени био дужан да донесе Програм решавања вишка запослених, а што није учинио. Ово тим пре што је доношењем елабората из новембра 2009.године, тужени имао сазнања да ће доћи до смањења броја запослених за 20%. Када се има у виду број запослених код туженог и број запослених којима је по основу технолошког вишка отказан уговор о раду, јасно је да је тужени имао обавезу да донесе Програм решавања вишка запослених у складу са чланом 153 став 1 тачка 3 Закона о раду. Технолошки вишак су представљала 93 запослена и то: 75 запослених којима је отказан уговор о раду за исплату стимулативне отпремнине и 18 запослених којима је отказан уговор о раду уз исплату законске отпремнине. Тужени је Одлуком Скупштине као свог највишег органа, утврдио да ће се спровођењем организационих промена, број запослених смањити за 20%, која Одлука је и конкретизована доношењем Правилника о унутрашњој организацији и Правилника о систематизацији послова од 27.11.2009. године. Како је одређеним запосленима радни однос престао по истом основу – отказом уговора о раду од стране послодавца као технолошком вишку, то сви запослени који су утврђени као технолошки вишак имају се посматрати у укупном броју, због чега је на

туженом била обавеза да донесе Програм, што у конкретном случају није учињено.

Поред наведеног, у оспореним решењима туженог којим је утврђено да је престала потреба за радом тужиље од 05.03.2010.године и у решењу по коме је тужиљи отказан уговор о раду због тога што је проглашена за технолошки вишак, наведени су паушални разлози због чега је тужени утврдио да је престала потреба за радом тужиље и због чега је тужиљи отказан уговор о раду. Наиме, сходно члану 185 став 1 наведеног Закона о раду, прописано је да уговор о раду се отказује решењем у писаном облику и обавезно садржи образложење и поуку о правном леку. У конкретном случају, тужени је у оба решења навео поуку о правном леку, али разлоге односно образложење због чега су таква решења донета, нису наведена, већ се уопштено наводе чланови 153 став 1 тачка 3 Закона о раду, члан 70 Колективног уговора туженог, члан 6 Одлуке туженог, члан 179 став 1 тачка 9 и члан 158 Закона о раду, те су из наведених разлога назначена решења поништена као незаконита.

Ово стога што је тужиљи отказан Уговор о раду применом члана 179 ст.1 тачка 9 Закона о раду због постојања оправданог разлога који се односи на потребе послодавца. У конкретном случају, ради се о томе да је услед технолошких, економских или организационих промена код туженог, престала потреба за обављањем послова на које је тужиља била распоређена, то јест, радно место на коме је тужиља радила је укинута назначеним Правилником о систематизацији послова. У случају примене тог отказног разлога, послодавац је дужан да спроведе поступак у складу са чланом 153-157 Закон о раду. Не доносећи Програм решавања вишка запослених, повређено је право тужиље, с обзиром да нису биле предвиђене мере за запошљавање, премештај на друге послове, рад код другог послодавца, преквалификација, доквалификација, непуно радно време и дуге мере, како је то правилно закључио првостепени суд. На овај начин је и по оцени Апелационог суда, послодавац супротно Законом о раду прописане процедуре, донео решења о отказу Уговора о раду и решење којим је престала потреба за радом тужиље, због чега су иста поништена као незаконита.

Како је усвојен тужбени захтев тужиље и поништена као незаконита назначена решења, то је обавезан тужени да врати тужиљу на рад у наведеном року, јер су испуњени услови из члана 191 став 1 наведеног Закона о раду.

Неоснован је навод жалбе туженог да је првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, с обзиром да је изрека пресуде разумљива и непротивречи разлозима наведеним у образложењу.

Неоснован је навод жалбе туженог да је првостепени суд погрешно утврдио чињенично стање и самим тим погрешно применио материјално право, с обзиром да је првостепени суд након изведених и оцењених доказа, сходно члану 8 ЗПП, правилно утврдио чињенично стање и применио материјално право, те је навео разлоге које у свему прихвата и Апелациони суд у поступку жалбене контроле.

Без значаја су наводи у жалби туженог у односу на копије приложених одлука Врховног касационог суда у Београду, с обзиром да се назначене одлуке односе на утврђено чињенично стање у тим предметима, а не у овом предмету.

Цењени су и остали наводи жалбе туженог, за које Апелациони суд налази да нису од одлучног значаја, сходно члану 396 став 1 ЗПП, јер се њима не доводи у сумњу правилност утврђеног чињеничног стања и правилна примена материјалног права.

Неоснован је навод жалбе тужиоца у односу на решење о трошковима парничног поступка, да нису признати трошкови тужиоцу за састав два образложена поднеска, с обзиром да је првостепени суд навео разлоге за које правне радње и у којим износима су опредељени трошкови за које тужилац има право на накнаду, сходно АТ и ТТ, а по оцени овог суда за састав поднеска тужиоца од 13.08.2013.године и за састав поднеска од 03.06.2015.године, тужиоцу не припада право на накнаду за састав назначених поднесака, јер првостепени суд није наложио пуномоћнику тужиле да се конкретно на било које околности изјасни, нити да достави доказе у тим поднесцима, те је због тога оцењено да је првостепени суд правилно извршио обрачун трошкова парничног поступка.

Одбијен је захтев тужиле за накнаду парничних трошкова насталих у другостепеном поступку поводом састава жалбе у износу од 33.000,00 динара и таксе за жалбу, с обзиром да је жалба тужиле у том делу одбијена као неоснована и решење о трошковима парничног поступка потврђено, а такође је одбијен захтев тужиле за накнаду парничних трошкова насталих у другостепеном поступку за састав одговора на жалбу у износу од 16.500,00 динара, с обзиром да одговор на жалбу тужиле, није био потребан ради заштите права тужиле. Такође је одбијен захтев туженог за накнаду парничних трошкова насталих у другостепеном поступку поводом састава жалбе у износу од 33.000,00 динара, као и таксе за жалбу, с обзиром да је жалба туженог одбијена као неоснована и првостепена пресуда потврђена.

Напомиње се првостепеном суду да је тужилац у поднеску од 22.06.2018.године, предложио да се изврши исправка пресуде, тако што ће се уместо слова “ХВ” у ознакама поништених решења у ставу првом изреке првостепене пресуде, правилно означити “ХV”, о ком предлогу првостепени суд није одлучио.

Због тога ће првостепени суд оценити да ли су испуњени услови за исправку става првог изреке ожалбене пресуде у односу на назначене делове или нису, с ходно члану 362 став 1 и 2 ЗПП, о чему ће донети решење које ће доставити странкама.

Са изложеног, а применом члана 390 и 165 став 1 ЗПП (“Службени гласник РС”, бр. 72/11), одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Ана Поповић с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић